

Bevakning av ny information om bioetik med fokus på hälso- och sjukvårdsetik. November 2019.

Research och sammanställning görs av Marie Chenik.

Dokumentet publiceras en gång/månad på webbsidan: <https://ki.se/lime/etik-i-praktiken>

För närvarande är bevakningen resultatet av ett ideellt arbete som startade juni 2016.

Synpunkter och förslag skickas till marie.chenik@ki.se

För mer information se BIOETIKNYTT på: <http://www.smer.se/>

Vecka 48

Bristande förutsättningar för tillsynen av vård och omsorg. En rapport efter Riksrevisionens granskning av IVO.

<https://www.riksrevisionen.se/om-riksrevisionen/kommunikation-och-media/nyhetsarkiv/2019-11-28-bristande-forutsattningar-for-tillsynen-av-var-d-och-omsorg.html>

”Dödshjälp är en förförisk idé – men problematisk”. En opinionstext av historikern och författaren Katarina Harrison Lindbergh.

<https://www.svd.se/dodshjalp-ar-en-forforisk-ide--men-problematisk>

Tvångssvården brister när mallen (standardiserade vårdplaner) går före.

<https://www.dagensmedicin.se/artiklar/2019/11/15/tvangssvarden-brister-nar-mallen-gar-fore/>

En krigsförklaring mot gemensamt finansierad vård. En krönika av Fanny Nilsson fristående skribent och underläkare.

<https://www.dagensarena.se/opinion/en-krigsforklaring-mot-gemensamt-finansierad-var-d/>

Organisatoriska aspekter bör tas med i medicinska utvärderingar. En debattartikel av Måns Rosén, f d chef SBU; utredare av högspecialiserad vård och kvalitetsregister.

<http://lakartidningen.se/Opinion/Debatt/2019/11/Organisatoriska-aspekter-bor-tas-med-i-medicinska-utvarderingar/>

Jag kommer snart att drabbas av vårdval. En krönika av Henrik Widegren foniater vid Skånes universitetssjukhus.

<https://www.dagensmedicin.se/artiklar/2019/11/22/jag-kommer-snart-att-drabbas-av-vardval/>

Styrningen av hälso- och sjukvården – var kommer etiken in? Det är temat för Smer etikdag i år. Datum: 2019-12-12. Tid: 9.30-16.00. Plats: Bankhallen, Malmtorgsgatan 3, Stockholm. Länk till program och anmälan: <http://www.smer.se/seminarier/etikdagen-2019-vart-ar-vi-pa-vag-vilka-mal-och-varden-ska-styra-halso-och-sjukvarden/>

Från utlandet

“Public Health, Private Illness” is a two-day interdisciplinary medical humanities conference for early career researchers. It will take place on Wednesday 8th and Thursday 9th April, 2020, at Kelvin Hall in Glasgow, Scotland.

http://instituteofmedicalethics.org/website/images/PHPI_CfP.pdf

Representing Communication, Compassion, and Competence in the Era of AI. Antonio Yaghy, MD, Jerry A. Shields, MD, and Carol L. Shields, MD. AMA J Ethics. 2019;21(11):E1009-1013. doi: 10.1001/amajethics.2019.1009.

<https://journalofethics.ama-assn.org/article/representing-communication-compassion-and-competence-era-ai/2019-11>

The American Journal of Bioethics. November Special issue Elisabeth Kübler-Ross.

Mark G. Kuczewski (2019) *Everything I Really Needed to Know to Be a Clinical Ethicist, I Learned From Elisabeth Kübler-Ross.* The American Journal of Bioethics, 19:12, 13-18, DOI: 10.1080/15265161.2019.1674410

<https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/15265161.2019.1674410>

The Silent Crisis of Bioethics Illiteracy. By Jacob M. Appel on. November 5, 2019.

<https://blogs.scientificamerican.com/observations/the-silent-crisis-of-bioethics-illiteracy/>

Huxtable, R., Ives, J. *Mapping, framing, shaping: a framework for empirical bioethics research projects*. *BMC Med Ethics* 20, 86 (2019) doi:10.1186/s12910-019-0428-0

<https://bmcomedethics.biomedcentral.com/track/pdf/10.1186/s12910-019-0428-0>

Nytt avtal med Elsevier ger obegränsad öppen tillgång till svensk forskning. (22 november 2019).

<https://www.kb.se/samverkan-och-utveckling/nytt-fran-kb/nyheter-samverkan-och-utveckling/2019-11-22-nytt-transformativt-avtal-med-elsevier-ger-obegransad-oppen-tillgang-till-svensk-forskning.html>

Jennifer Doudna. *CRISPR's unwanted anniversary*. *Science* 15 Nov 2019: Vol. 366, Issue 6467, pp. 777.

<https://science.sciencemag.org/content/366/6467/777.full>

Vecka 47

”Rättegångspodden” spelar upp anhörigas vittnesmål utan att fråga och mot deras vilja. *”Podcast-Sverige saknar en etisk självsanering”* skriver debattörerna Ängla Eklund och Mårten Schultz från Institutet för Juridik & Internet.

<https://www.svt.se/opinion/poddarna-behover-en-medietetik>

Rättegångspoddens utgivare: *”Jag ser ingen anledning att följa pressetiken. Den svenska modellen för pressetik är svår att ta på allvar”*. <https://www.svt.se/kultur/rattegangspoddens-utgivare-svarar-pa-kritiken>

”Lagstifta om vård för de beslutsoförmögna”. Av Kenneth Johansson, Ordförande, Statens medicinsk-etiska råd.

<https://www.svd.se/lagstifta-om-var-d-for-de-beslutsoformogna>

Socialminister har utsett Sofia Wallström, generaldirektör för Inspektionen för vård och omsorg (IVO), som särskild utredare i *Utredningen om ökade förutsättningar för hållbara investeringsprojekt i framtidens hälso- och sjukvård* (S 2019:03).

<https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2019/11/sofia-wallstrom-ska-utreda-sjukvardens-investeringar/>

Hur kunde makthavarna sälja våra liv? En krönika av Jona Elings Knutsson.

<https://www.dagenssamhalle.se/kronika/hur-kunde-makthavarna-salja-vara-liv-30178>

”Vården har blivit för merkantiliserad”. Några reflektioner från Kjell Asplund från de senaste 25 åren.

<https://www.dagensmedicin.se/artiklar/2019/10/16/varden-har-blivit--for-merkantiliserad/>

Massuppsägningar inom sjukvården i Stockholm kommer få långtgående konsekvenser. Det är ett politiskt ansvar och kan omöjligen skyllas på tjänstemän. Av Peter Wolodarski.

<https://www.dn.se/ledare/peter-wolodarski-ta-ansvar-for-haveriet-pa-karolinska-svenonius/>

Vårdpolitiker borde inte lova oss Rolls-Royce-vård. En krönika av Mats Reimer barnläkare i Mölnlycke.

<https://www.dagenssamhalle.se/kronika/vardpolitiker-borde-inte-lova-oss-rolls-royce-vard-30214>

”Dödshjälp kan aldrig hållas begränsad”. En debattartikel skriven av biskop Anders Arborelius, Benedicta Lindberg och Olof Edsinger. <https://www.svd.se/dodshjalp-kan-aldrig-hallas-begransad>

Det är hög tid att utreda frågan om friheten att bestämma själv om livets slut, skriver Anna Rundcrantz i en slutreplik.

<https://www.svd.se/tondova-argument-mot-dodshjalp>

Liberalerna vill tillsätta en utredning om aktiv dödshjälp.

<https://www.dagensmedicin.se/artiklar/2019/11/18/1-vill-utreda-aktiv-dodshjalp/>

Richard från Nordingrå döms till 1,5 års fängelse för dråp – gav dödshjälp till sin fru.

<https://www.svt.se/nyheter/lokalt/vasternorrland/richard-i-nordingra-gav-fru-dodlig-injektion-har-ar-domen-fran-tingsratten>

The option of assisted dying is good for you even if you don't want to die. By Ben Colburn University of Glasgow.

<https://blogs.bmj.com/medical-ethics/2019/11/13/the-option-of-assisted-dying-is-good-for-you-even-if-you-dont-want-to-die/>

Riisfeldt TD. *A response to critics: weakening the ethical distinction between euthanasia, palliative opioid use and palliative sedation*. Journal of Medical Ethics Published Online First: 13 November 2019.

<https://jme.bmj.com/content/early/2019/11/12/medethics-2019-105906?rss=1>

Richard H Dees, *Primum Non Nocere Mortuis: Bioethics and the Lives of the Dead*. The Journal of Medicine and Philosophy: A Forum for Bioethics and Philosophy of Medicine. 19 October 2019.

<https://academic.oup.com/jmp/article/44/6/732/5601103>

Nuffield Council on Bioethics har en ny omgjord webbsida. <https://nuffieldbioethics.org/>

Vecka 46

Rätten till liv först! Att diskutera dödshjälp för ME-sjuka, men samtidigt ignorera hur de behandlas och vilka svåra konsekvenser det får för sjukdomsutvecklingen är orimligt och oärligt, skriver Malin Carlbom, Karin Alvtegen mfl debattörer.

<https://www.dagensamhalle.se/debatt/ratten-till-liv-forst-30077>

Vem ska bestämma över ditt livs slut? En debattartikel skriven av Anna Rundcrantz, anhängig.

<https://www.svd.se/vem-ska-bestamma-over-ditt-livs-slut>

”Problem kring dödshjälp kan inte lagstiftas bort” skriver överläkaren och docenten Rickard L Sjöberg.

<https://www.svd.se/problem-kring-dodshjalp-kan-inte-lagstiftas-bort>

Antalet anmälda personuppgiftsincidenter har ökat under 2019. Det visar en ny rapport från Datainspektionen. Bland de tillsynsärenden som myndigheten bedömer extra allvarliga berör sju svensk sjukvård.

<https://www.dagensmedicin.se/artiklar/2019/11/12/manga-anmalningar-till-datainspektionen-beror-varden/>

Datainspektionen. Rapport. Anmälda persons uppgiftsincidenter januari till september 2019.

<https://www.datainspektionen.se/globalassets/dokument/rapporter/anmalda-personuppgiftsincidenter---jan-sept-20192.pdf>

Ambulanssjuksköterskan bedömde att mannen spelade medvetslös och att det var en ”kulturell svimning”. Nu stäms arbetsgivaren Västra Götalandsregionen av Diskrimineringsombudsmannen.

<https://www.vardfokus.se/webbnyheter/2019/november/stroke-bedomdes-som-kulturell-svimning--do-stammer-regionen/>

”Människor med svår psykiatrisk problematik vårdas av utbildad personal”. En debattartikel skriven av Susanne Bejerot, överläkare, Region Örebro län, professor, Örebro universitet och av Ann Lindgren, pedagog, centrala barn- och elevhälsan, Norrtälje kommun.

<https://www.dagensmedicin.se/artiklar/2019/11/13/manniskor-med-svar-psykiatrisk-problematik-vardas-av-utbildad-personal/>

Rättsprinciper måste motiveras. Att använda rättsliga istället för politiska argument är lockande för att kortsluta samtalet. Skrivet av Daniel Bergström Domstolsjurist. <https://www.svd.se/rattsprinciper-maste-motiveras>

Forskare har satt i systemsystem att köpa sig trovärdighet. Forskare har hård press på sig att publicera resultat, vilket skapat en marknad för ”vetenskapsliknande” tidskrifter. En krönika skriven av Mats Reimer.

<https://www.dagenssamhalle.se/kronika/forskare-har-satt-i-system-att-kopa-sig-trovardighet-29946>

Innovation handlar om att nyttiggöra något nytt och nyttigt. Av Per Frankelius.

<http://www.lakartidningen.se/Klinik-och-vetenskap/Temaartikel/2019/11/Innovation-handlar-om-att-nyttiggora-nagot-nytt-och-nyttigt/>

Förslag till ny organisation på Karolinska förvärrar. Det skriver Karolinska Universitetssjukhusets läkarförening.

<https://www.dagenssamhalle.se/debatt/forslag-till-ny-organisation-pa-karolinska-forvarrar-30106>

Dialogen kring tillit i styrningen är livlig runtom i landet, skriver Lundaforskaren Louise Bringselius, som vill varna för fem vanliga fallgropar när tillit ska implementeras i verksamheter.

<https://www.dagenssamhalle.se/nyhet/att-leda-med-tillit-far-inte-bara-bli-blomstersprak-30072>

Inbjudan till Smer etikdag 2019 ”*Styrningen av hälso- och sjukvården - var kommer etiken in?*”. Kom och diskutera styrning på djupet! Den 12 december, gratis. <http://www.smer.se/seminarier/etikdagen-2019-vart-ar-vi-pa-vag-vilka-mal-och-varden-ska-styra-halso-och-sjukvarden/>

Julian Savulescu Director of the Oxford Uehiro Centre for Practical Ethics interviewed on ‘procreative beneficence’.
<https://www.bioedge.org/bioethics/savulescu-interviewed-on-procreative-beneficence/13273>

Hasting Center News. *Five Things Bioethicists See in Our Future*.
<https://www.thehastingscenter.org/news/five-things-bioethicists-see-in-our-future/>

What Hand Transplantation Teaches Us About Embodiment. Brock Bahler, PhD. *AMA J Ethics*. 2019;21(11):E996-1002. doi: 10.1001/amajethics.2019.996.
<https://journalofethics.ama-assn.org/article/what-hand-transplantation-teaches-us-about-embodiment/2019-11>

Morley, G et al. (2019). ‘*You wouldn’t do that to an animal, would you?*’ Ethical issues in managing pain in patients with substance dependence. *British Journal of Pain*. <https://doi.org/10.1177/2049463719888551>
<https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/2049463719888551>

New Zealand to hold referendum on euthanasia. <https://www.bbc.com/news/world-asia-50408033>

Ny bok. *I Nobelprisets skugga – upptäckare och bortglömda*. Medicinarminnen av medicinprofessorn Gösta Gahrton. Han är känd som den som introducerade benmärgstransplantationen i Sverige.
<http://lakartidningen.se/Aktuellt/Kultur/recensioner/2019/11/Medicinarminnen-som-fangslar/>

Vecka 45

När något inte riktigt stämmer. En krönika av Christine Takami Lageborn

<https://www.sjukhuslakaren.se/kronika/nar-nagot-inte-riktigt-stammer/>

"Politiska beslut kommer avgöra hur läkare utreder". En debattartikel skriven av Bengt Järhult distriktsläkare i Ryd.

<https://www.dagensmedicin.se/artiklar/2019/11/01/vi-lakare-blir-alltmer-en-tillfallig-funktion/>

SVT Uppdrag Granskning. *Karolinska och judehatet.* En överläkare anklagas för att sprida antisemitism och trakassera judiska kollegor på Sveriges största universitetssjukhus. Han omplaceras och får inte längre träffa patienter. Men vad visste Karolinska egentligen - fanns det bevis för anklagelserna? <https://www.svtplay.se/video/24361601?start=auto>

Dödshjälp. Nu börjar rättegången om misstänkta barmhärtighetsdråpet i Nordingrå.

<https://www.svt.se/nyheter/lokalt/vasternorrland/nu-borjar-rattegangen-om-bamhartighetsdrapet-i-nordingra>

Advokaten: "Samhället har svikit dem fullständigt". <https://www.svt.se/nyheter/lokalt/vasternorrland/thomas-bodstrom-samhallet-har-svikit-dem-fullstandigt>

Transplantation och transparens. En debattartikel av Kristina Söderlind Rutberg, tidigare regionalt donationsansvarig läkare, Sydöstra sjukvårdsregionen

<http://lakartidningen.se/Opinion/Debatt/2019/11/Transplantation-och-transparens/>

Förlossningsvård. Lisa Bjurwald Journalist och författare har väckt debatt med boken "BB-krisen - sveket vid livets början. "

<https://www.vardfokus.se/tidningen/2019/nr-10-2019-10/hon-har-startat-ett-metoo-for-fodande/>

<https://www.vardfokus.se/webbnyheter/2019/oktober/boken-bb-krisen-barnmorskor-svarar-pa-kritiken/>

KI:s etikråd – ett forum för samtal om etik i forskning. Välkommen att träffa KI:s etikråd den 19 november kl. 15 - 17 under ett seminarium med rektor Ole Petter Ottersen och panelsamtal med flera av ledamöterna i rådet.

<https://nyheter.ki.se/kis-etikrad-ett-forum-for-samtal-om-etik-i-forskning>

Video of authors talking about the article they wrote for *The American Journal of Bioethics*: Authors Brent Kious & Margaret Peggy Battin discuss their recently published Target Article, *Physician Aid-in-Dying and Suicide Prevention in Psychiatry*.

<http://www.bioethics.net/2019/10/ajob-launches-its-first-target-article-video-commentary/>

Microaggressions common in the medical workplace, Stanford study suggests.

<https://scopeblog.stanford.edu/2019/10/31/microaggressions-common-in-the-medical-workplace-stanford-study-suggests/>

Abram Brummett & Erica K. Salter (2019) *Taxonomizing Views of Clinical Ethics Expertise*, *The American Journal of Bioethics*, 19:11, 50-61, DOI: 10.1080/15265161.2019.1665729

<https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/15265161.2019.1665729>

Is bioethics fading away? By Michael Cook. <https://www.bioedge.org/bioethics/is-bioethics-fading-away/13266>

Tom Beauchamp & James Childress (2019) *Principles of Biomedical Ethics: Marking Its Fortieth Anniversary*. *The American Journal of Bioethics*, 19:11, 9-12, DOI: 10.1080/15265161.2019.1665402

<https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/15265161.2019.1665402>

The International Association of Bioethics' 2020 World Congress of Bioethics will take place from June 19-21 at the University of Pennsylvania. <http://iab-website.iab-secretariat.org/2020-world-congress/>

Save the date! 21st International Nursing Ethics Conference & 5th International Care Ethics Conference June 6-7, 2020 in Toronto, Canada. Theme: *Sustaining Ethical Care through Resistance and Conscientious Commitment* - [details to come!](#)